

Skúmať hranice REality vyzve na Divadelnej Nitre hviezda z Libanonu

Až na hranice možností divadla siaha vo svojej tvorbe **Rabih Mroué**. Na Slovensku sa angažovaný libanonský umelec, ktorý žije a tvorí v Berlíne, predstaví vôbec po prvý raz. Na **Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra 2018**, ktorý sa koná od 28. septembra do 3. októbra.

Mrouého tvorbu zaradil festival do programu hneď dvakrát. Najprv umelec vystúpi so svojou dokumentárnou performanciou **Piesok v očiach**, potom uvedie inscenáciu **33 otáčok za minútu a pár sekúnd**, ktorú vytvoril so svojou umeleckou aj životnou partnerkou **Linou Saneh**.

„Rabih Mroué patrí k pevne prepojenej generácii umelcov, spisovateľov a filmárov, ktorí vrátili Bejrút na kultúrnu mapu po tom, ako sa v roku 1990 skončila v Libanone občianska vojna. Naučili sa pohybovať na hrane toho, čo pripúšťa väčšina spoločnosti; snažia sa tvoriť **formálne dokonalé a politicky hlboké diela** tak, aby im krehká a roztrieštená libanonská vláda zasahovala do života čo najmenej,“ napísala o umelcovi Kaelen Wilson-Goldie v prestížnom denníku The New York Times.

Performancii **Piesok v očiach** priradil festival v rámci tematickej hry s predponami a slabikami RE pojem REakcia. **Téma RE**, s ktorou Divadelná Nitra 2018 pracuje, súvisí s potrebou obzrieť sa späť, premýšľať o minulých dejoch, prehodnocovať interpretáciu dejín i vlastné postoje, ale zároveň sa pýtať, ako ďalej.

Práve tak skúma **hranice znesiteľnosti vnímania zabíjania**, ale zároveň **svet postavený na vlastnom zobrazovaní** v dokumentárnej performancii Rabih Mroué. Pre mnohých divákov šokujúce dielo začal umelec tvoriť na základe náborových videí teroristickej organizácie Islamský štát, ktoré cieľia na potenciálnych regrútoch v nemeckom Hessene.

Piesok v očiach je založený na sémantickej analýze obrazov, ktoré oslovujú najmä dospievajúcu mládež vyrastajúcu v Európe a atakujú schopnosť vnímania, ktorou disponuje civilizovaný človek po tom, ako zo svojho sveta vytlesnil násilie. Zároveň tieto obrazy a ich vnímanie konfrontuje so zabíjaním teroristov pomocou dronov. Mroué, ktorý v performancii sám vystupuje ako lektor, prináša fakty aj trochu fikcie, kladie otázky, no hľadanie odpovedí necháva na divákovi. **Namiesto klišé o teroristických propagandistických videách sa zameriava na obrazovú vojnu.** V rozhovore pre londýnsky Daily Sabah napokon povedal, že vojna sa odohráva na zemi, ale tá druhá sa bojuje v obrazoch.

„Postupne sa však Mroué dostáva k pozoruhodnej téme **narušovania dominancie vizuálnej kultúry**. Pýta sa, ako byť „glitchom“ (chybou či narušiteľom) v systéme a brániť sa pseudoestetizujúcej kultúre Instagramu a podobných fenoménov,“ napísal dramaturg a prekladateľ Otto Kauppinen v recenzii na túto Mrouého performanciu, uvedenú na festivale Divadelní Flora Olomouc.

„Najprv som mal pocit, že okrem protestu proti orwellowskej všadeprítomnosti bezpečnostných kamier smeruje Mroué práve k oprostenu sa od prevládajúcej dogmy, že čo nie je zdokumentované obrazom, neexistuje. To možno dosiahnuť, napríklad, „uncool“ štýlom obliekania, skrývaním tváre a podobne, v zmysle citovaného hesla: **kamere sa možno vyhnúť len v okamihu, keď ju nezaujímam,**“ pokračuje text v českých Divadelných novinách.

Kým dokumentárna performancia (alebo skôr lecture performance) **Piesok v očiach** je predstavením na hranici divadla, sociologickej štúdie, žurnalistiky a aktivizmu, inscenácia **33 otáčok za minútu a pár sekúnd** sa zase rozkračuje medzi divadlom a výtvarným umením. Na hranicu možností divadla siaha najmä použitými scénickými prostriedkami.

Inštalácia je koncertom nástrojov komunikácie – sociálnych sietí, mobilov a televízie. Hoci obsahovo je jedinečným portrétom ľavicového libanonského aktivistu, ktorý spáchal samovraždu, téma siaha ku skúmaniu stopy, ktorú človek po smrti zanecháva v digitálnom svete. Vznikla v období takzvanej Arabskej jari, Divadelná Nitra 2018 ju označila pojmom REkonštrukcia.

„Scéna pripomína každodennú situáciu za stolom: divák zíza na obrazovku počítača, kde sa aktualizujú správy z Facebooku, na pozadí beží televízia a medzitým zvoní telefón. Táto **časť prekvapivo obsiahne 70 minút inscenácie bez toho, že by sa na scéne objavil človek. 33 otáčok za minútu a pár sekúnd** nie je len dielom o politizácii a revolúcii v arabskom svete, ale aj reflexiou medializácie politiky a medializácie času a priestoru,“ napísal rakúsky anglista a amerikanista Leopold Lippert pre nachtkritik.de.

Fascinujúce dielo vytvoril **Rabih Mroué** v tandeme s manželkou **Linou Saneh**. Dvojica sa spoznala počas štúdií na Libanonskej univerzite v Bejrúte, ktorú obaja absolvovali v roku 1990. Rýchlo sa stali významnými predstaviteľmi avantgardných divadelných tendencií v krajine a stále často spolupracujú. Dokumentárnym divadlom, ktorému sa spoločne, ale aj každý samostatne venujú, sa vyjadrujú k politickým otázkam a náhľadu Libanonu na vlastnú realitu.

Mrouého inscenáciu z roku 2007 *How Nancy Wished That Everything Was an April Fool's Joke (Ako si Nancy želala, aby všetko bol len prvoaprílový žart)*, ktorá sa venovala občianskej vojne v krajine, **zakázalo libanonské ministerstvo vnútra** uvádzať na domácej pôde, takže mala premiéru v Tokiu a uvádzali ju po celom svete. Potom ministerstvo zákaz zrušilo. Mimoriadny úspech zožala aj inštalácia *Pixelated Revolution (Pixelovaná revolúcia)*, ktorá bola v roku 2012 súčasťou prestížnej výstavy DOCUMENTA (13) v nemeckom Kasseli.

Obe inscenácie Rabiho Mrouého, ktoré ponúkne Divadelná Nitra 2018, skúmajú súčasný svet najmä mladých ľudí a **prekrývanie reality s obrazmi a životmi na sociálnych sieťach**. Otázkou je, či vôbec možno realitu od jej zobrazovania oddeliť alebo či sa už z týchto – kedysi dvoch svetov – stal jeden nedeliteľný amalgám.

Vstupenky na všetky predstavenia, ktoré ponúkne Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2018 vo svojom programe, sú už v predaji online. Od 23. augusta budú vstupenky v predaji aj v pokladnici festivalu vo foyer budovy Divadla Andreja Bagara v Nitre.

Záštitu nad Medzinárodným festivalom Divadelná Nitra prevzal prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska, predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica a primátor Mesta Nitra Jozef Dvonč.

Všetky aktuálne informácie nájdete na: www.nitrafest.sk a www.facebook.com/divadelna.nitra

Hlavný organizátor

Asociácia Divadelná Nitra

Hlavní spoluorganizátori

Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre, Nitriansky samosprávny kraj, Mesto Nitra, Divadelný ústav Bratislava

Spoluorganizátori:

Amnesty International, EDUMA, Institut dokumentárneho filmu, Praha, Kinoklub Tatra Nitra, Krajská knižnica Karola Kmečka, Krajské osvetové stredisko, Living Memory, Mareena, Materské centrum Klokanček, Motolino, Nitrianska galéria, OZ Pokoj a dobro, Ponitrianske múzeum, Post Bellum SK, Súkromné konzervatórium v Nitre, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska – Krajské stredisko Nitra, ZŠ kniežaťa Pribinu Nitra, ZŠI pre slabozrakých a nevidiacich Bratislava, ZUŠ J. Rosinského v Nitre

Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2018 – RE z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia ako hlavný partner projektu.

Festival podporili

Hlavní mediální partneri

RÁDIO DEVÍN
RÁDIO_FM

Zoznam.sk

.týždeň

Mediální partneri

TVnitricka
regionálna televízia

kapitál

kôd

ČEŠ & SLOVAK
SAD
18

CITYLIFE.SK
ČO SA DEJE V BRATISLAVE A OKOLÍ

SITA
SLOVENSKÁ TLAČOVÁ AGENTÚRA
SLOVAK NEWS AGENCY

Webnoviny.sk

105,9 FM
radio
plus

mojaNitra.sk

euroawk
THE GREAT OUTDOORS

Partneri

TT-CAR

PERI

Prof. Ben & Mária
LifeHouse
THE BEST FOR YOU AND YOUR FRIENDS

tuli

SLOVENSKÉ
ELEKTRÁRNE

Levmilk

ELESKO

Deloitte.

WD/LUX
svetlo • zvuk • podla

SEVOsound

typografia
plus

METRO

Herberx
SIRUPY

POLEPSA.SK

OKAT PLUS

Plantago
člen skupiny zares

Tekmar

TAURIS
nitria

penam

agro
tami

LUNTER

expc dom
PRÁVA A OBLIEBKOVÉ SLUŽBY

L&S

ANTIKVARIÁT
POD VÍŠŤOU

